

ESMA's prioriteringer for kontrol af 2015 regnskaberne

Det europæiske værdipapirtilsyn ESMA har udmeldt prioriteter for kontrol af 2015 regnskaberne. Disse prioriteter forventes de nationale tilsyn - i Danmark Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen - ligeledes at have med ved deres regnskabskontrol af 2015 regnskaberne.

ESMA's prioriteringer for kontrol af 2015 regnskaberne omfatter nedenstående, som er yderligere beskrevet i det følgende:

- Hvordan påvirkes regnskabet af forholdene på de finansielle markeder
- Pengestrømsopgørelse og oplysninger i forbindelse hermed, samt
- Dagsværdimåling og oplysninger i forbindelse hermed.

Disse temaer er valgt, fordi der fortsat identificeres problemstillinger og fordi forholdene på de finansielle markeder stiller særlige krav i relation til IFRS aflæggere. ESMA opfordrer såvel virksomheder som revisorer til at være opmærksomme herpå ved udarbejdelse og revision af regnskaber. Samtidig henleder ESMA opmærksomheden på sin udtalelse "[Improving the quality of disclosures in the financial statements](#)" som bl.a. peger på vigtigheden af, at væsentlighed og relevans altid inddrages ved vurderingen af, hvilke oplysninger der skal medtages i regnskabet.

Hvordan påvirkes regnskabet af forholdene på de finansielle markeder

De økonomiske markedsforhold har ændret sig markant de seneste måneder. Fx har der været fald i referencerenter og i markedspriser på en række råvarer, og disse fortsætter med at være volatile. Det samme gælder for visse valutakurser. Makroøkonomiske forhold har i visse lande ført til foranstaltninger, der begrænser kapitalens frie bevægelighed. Virksomhederne bør være særligt opmærksomme herpå, og tilpasse oplysninger samt detaljeringsgrad om de betydelige risici, virksomheden er udsat for. I denne forbindelse kan overvejes at indsætte krydshenvisninger i regnskabet, hvis oplysningerne hænger sammen (fx oplysninger om landerisiko).

ESMA minder om kravet i IAS 1:122 og 1:125, hvorefter der skal oplyses om de skøn og forudsætninger, som ledelsen har foretaget ved anvendelsen af anvendt regnskabspraksis og ved måling af aktiver og passiver, såfremt disse skøn og forudsætninger har væsentlig indflydelse på de indregnede beløb i indeværende eller fremtidige rapporteringsperioder. Virksomheden skal også oplyse, hvis der er andre kilder til væsentlig skønsmæssig usikkerhed, som kan medføre betydelig risiko for væsentlige justeringer til de regnskabsmæssige værdier af aktiver eller forpligtelser i efterfølgende rapporteringsperioder.

Rentemiljøet

ESMA gør opmærksom på det aktuelle rentemiljø i Europa (fx lave renter, som er meget volatile, eller negative renter), der forventes at have indvirkning på prisen på kapital og på de inputs, der benyttes i forskellige værdiansættelsesmetoder.

Det nuværende rentemiljø skal tages i betragtning, når virksomheden justerer inputtet til sine værdiansættelsesmodeller til opgørelse af dagsværdien af finansielle og ikke-finansielle aktiver og forpligtelser. Det gælder fx fastsættelsen af den diskonteringsrate, der anvendes ved vurdering af genindvindingsværdi jf. IAS 36:55, ved måling af langfristede hensættelser jf. IAS 37:47 samt ydelsesbaserede pensionsordninger jf. IAS 19:83.

IAS 36:134 og IAS 19:144-145 kræver oplysning om den anvendte diskonteringsrente og en følsomhedsanalyse. Følsomhedsanalysen er krævet, hvis der er betydelige beløb i relation til goodwill eller immaterielle aktiver med udefinerbar brugstid, og en rimeligt sandsynlig ændring i en primær forudsætning vil medføre, at den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvindingsværdien. Der skal oplyses om metoder og forudsætninger anvendt ved udarbejdelse af følsomhedsanalyserne, inklusiv oplysning om effekten af eventuelle ændringer jf. IAS 19:145. Og selvom IAS 37 ikke specifikt nævner sådanne krav, så opfordrer ESMA virksomhederne til at give tilsvarende oplysninger i forhold til den anvendte diskonteringsrente ved fastsættelse af nutidsværdien af langfristede hensatte forpligtelser, fx til nedrivningsomkostninger.

ESMA opfordrer virksomhederne til at anvende forudsætninger, der er indbyrdes kompatible jf. IAS 19:75-78, samt sikre konsistens over tid. Det gælder fx ved måling af ydelsesbaserede pensionsforpligtelser, hvor virksomhederne bør sikre, at satser for eksempelvis lønforhøjelser og de anvendte diskonteringsrenter hænger sammen med niveauet for inflation i de respektive lande.

Ved anvendelse af ovennævnte krav i IAS 36, IAS 19 og IAS 37, og hvor virksomheden beslutter at ændre på de anvendte forudsætninger eller fastlæggelsen heraf i forhold til tidligere perioder, skal ændringerne oplyses og forklares. Ved fastsættelsen af, hvad der anses for en rimelig ændring i de anvendte forudsætninger, skal virksomheden tage hensyn til det økonomiske miljø og det finansielle marked (fx ved at tilpasse følsomhedsanalysen til den volatilitet, der er observeret i renten over den seneste tid).

Sluttelig fremhæver ESMA oplysningskravene i IFRS 7:40-41 i relation til markedsrisikoen og forventer, at virksomheder med finansielle instrumenter, der er udsat for renterisici, giver relevante oplysninger om forudsætningerne for følsomhedsanalysen.

Høj volatilitet og lave priser på råvarer

Nogle brancher har en væsentlig eksponering i forhold til råvarepriser (fx olie, gas, jernmalm). Det forventes, at nedgangen i priser på nogle råvarer påvirker ydeevnen og værdiansættelsen af aktiver hos virksomhederne i disse brancher, især hvis markedsvilkårene fører til vedvarende prisfald. ESMA opfordrer virksomhederne til at være transparente i oplysningerne om disse forhold i regnskabet og opfordrer virksomhederne til også at oplyse om eventuelle ændringer i deres strategi (fx i tilfælde af annullerede eller udskudte projekter).

Hvor det er relevant, forventer ESMA at anvendte forudsætninger er justeret, så de tager hensyn til ændringer i markedet og at forudsætningerne er beskrevet, så regnskabslæserne forstår hvilke konsekvenserne, disse har på regnskabet. Det gælder især oplysninger om de vigtigste forudsætninger, der anvendes ved måling af aktiver, fx første måling af aktiver erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, eller fremskyndet af- eller nedskrivning af immaterielle anlægsaktiver, varebeholdninger eller goodwill.

Hvis en råvarepris betragtes som en væsentlig forudsætning i værdiansættelsen, bør virksomheden overveje at oplyse prisen ultimo og, hvis det er relevant, en følsomhedsanalyse vedrørende ændringer i centrale forudsætninger for værdiansættelsen af de berørte aktiver. Hvis der forventes et opsving i priserne på en råvare, opfordrer ESMA til, at der oplyses om tidsplanen herfor eller en forklaring, hvis det forventes, at opsvinget kan blive udskudt.

Valutakurser og risikoeksponerede lande

Nogle lande oplever væsentlige usikkerhedsmomenter i form af fx økonomiske vanskeligheder, politiske spændinger, pres på valutakurser eller kapitalbegrænsninger (fx begrænsninger vedr. hjemtagelse af kapital). Virksomhederne kan blive udsat for risiko vedrørende valutakurs eller lande gennem placeringen af datterselskaber eller virksomheder, kommercielle handler eller på grund af udviklingen på de finansielle markeder.

Virksomhederne skal tage højde for landerisikoen ved måling af aktiver og forpligtelser, fx når der udføres nedskrivningstest, eller når behovet for hensatte forpligtelser eller behovet for at give oplysning om eventualforpligtelser vurderes. Virksomhederne mindes om, at de skal anvende forudsætninger, der afspejler forholdene i det aktuelle økonomiske område, de opererer i, fx i forbindelse med skønnet over fremtidige pengestrømme.

Virksomheder med betydelig eksponering i et land, hvor der er mere end én valutakurs, skal give oplysninger om eksponeringen, den anvendte valutakurs og de væsentligste anvendte skøn og forudsætninger, fx hvad der ligger til grund for valget af den ene valutakurs frem for den anden, samt en følsomhedsanalyse, hvor dette er relevant. IFRS 7 kræver desuden, at virksomhederne giver oplysninger om deres eksponering i relation til kredit-, markeds- og likviditetsrisiko samt koncentration heraf.

ESMA opfordrer virksomhederne til at tilpasse detaljeringsgraden af oplysningerne i forhold til deres niveau af eksponering, fx ved at afgrænse oplysninger om koncentrationen af likviditets- og kreditrisiko til de lande, hvor virksomheden er væsentligt eksponeret.

IFRS 12:13, :19D og :22 kræver oplysninger om arten og omfanget af væsentlige begrænsninger i forhold til aktiver hos dattervirksomheder, fælles ledede arrangementer og associerede virksomheder. IAS 7 kræver oplysning og ledelsens kommentar vedrørende væsentlige likvider beholdninger i disse virksomheder, som ikke er tilgængelige for koncernen.

Pengestrømsopgørelse og oplysninger i forbindelse hermed

Pengestrømsopgørelsen er et centralt element i at forstå og analysere en virksomheds resultater og give regnskabsbrugerne mulighed for at vurdere virksomhedens evne til henholdsvis at generere og forbruge likviditet eller dens afhængighed af ny finansiering. ESMA bemærker, at eftersom pengestrømsopgørelsen analyseres sammen med de andre primære opgørelser i regnskabet, skal virksomheden sikre konsistens i klassifikation af posterne i de primære opgørelser og krydsreferere til relevante noter.

Klassifikation af pengestrømme

IAS 7:6 definerer driftsaktiviteter som alle de væsentligste omsætningsskabende aktiviteter i en virksomhed samt andre aktiviteter, der ikke er investerings- eller finansieringsaktiviteter. Det betyder, at også pengestrømme fra aktiviteter eller transaktioner, der ikke normalt indgår som led i virksomhedens omsætningsskabende aktiviteter (usædvanlige pengestrømme), skal præsenteres som pengestrømme fra driftsaktivitet, medmindre de opfylder definitionen på pengestrømme fra finansiering eller investeringsaktivitet. Pengestrømme fra opnåelse henholdsvis tab af kontrol over en dattervirksomhed skal vises separat og klassificeres som investeringsaktivitet (jf. IAS 7:39).

ESMA anerkender, at der er tilfælde, hvor klassifikation af pengestrømme kræver udøvelse af skøn, fx betalinger vedrørende udskudt eller betinget købsvederlag i f.m. en virksomhedssammenslutning. Såfremt beløbene er væsentlige, skal det i anvendt regnskabspraksis forklares, hvilke skøn der er udøvet i forbindelse med klassifikationen. De anvendte skøn og klassifikationer skal være konsistente over tid.

ESMA opfordrer virksomhederne til at præsentere en specifikation af ændringer i arbejdskapitalen (tilgodehavender, varebeholdninger, leverandørgæld) og at der gives yderligere forklaringer på væsentlige variationer. Desuden bemærker ESMA, at nogle virksomheder har indgået ordninger i forbindelse med deres arbejdskapital, fx *supply chain financing* (SCF). Vilkårene i disse ordninger er forskellige, men de involverer normalt en bank, der forestår virksomhedens betalinger for køb hos leverandører.

Da SCF har indvirkning på såvel pengestrømsopgørelse som balance er det vigtigt, at virksomheden analyserer indholdet af disse ordninger. Især bør virksomhederne vurdere, om leverandørgæld skal

reklassificeres til finansiell forpligtelse over for bankerne, og om SCF skal præsenteres som pengestrømmene fra driftsaktiviteter eller fra finansiering.

Virksomheden skal sikre, at transaktioner fra SCF præsenteres på passende vis i både balance og pengestrømsopgørelse. Virksomhederne opfordres til at oplyse om de af ledelsen foretagne skøn, de relevante punkter i aftalen samt oplyse om aftalens kvantitative indvirkning på regnskabet samt hvordan SCF bruges i forbindelse med virksomhedens likviditetsbehov.

Likvider

ESMA minder om, at alle betingelser i definitionen af likvider i IAS 7:6 skal vurderes omhyggeligt for alle typer af finansielle instrumenter, herunder indskud. Eksempelvis må indskud ikke klassificeres som likvider, hvis der er en væsentlig risiko for værdiændringer.

Desuden påpeger ESMA, at formålet med likvide beholdninger er at opfylde virksomhedens kortfristede betalingsforpligtelser snarere end at foretage investeringer. Virksomhederne skal derfor definere, hvad de anser som likvider, i anvendt regnskabspraksis.

Ikke-kontante transaktioner

Investeringer og finansiering, der ikke medfører pengestrømme, må ikke indgå i pengestrømsopgørelsen. Det gælder fx finansiell leasing, som i stedet er underlagt separat oplysningskrav jf. IAS 7:43. Endvidere skal alle væsentlige pengestrømme præsenteres brutto og ikke netto, med mindre nettopræsentation er tilladt jf. IAS 7:22 og IAS 7:24.

Dagsværdimåling og oplysninger i forbindelse hermed

Det vurderes, at der er plads til forbedringer i relation til måling af og oplysninger om dagsværdi af ikke-finansielle aktiver og forpligtelser. ESMA opfordrer virksomhederne til at bruge den vejledning, der findes i IFRS 13. Tilsynene vil især have fokus på måling af og oplysninger om aktiver og forpligtelser, der er målt til dagsværdi eller til dagsværdi minus salgsomkostninger jf. IFRS 3, IAS 40 eller IFRS 5.

ESMA forventer, at virksomhederne medtager relevante oplysninger som sikrer, at formålet med IFRS 13 opfyldes, herunder fx når dagsværdien opgøres af tredjemand. ESMA minder om, at de værdiansættelsesmetoder og -teknikker, der anvendes til at opgøre dagsværdien, skal være i overensstemmelse med IFRS 13's krav, hvilket bl.a. betyder maksimal brug af observerbare input og minimal brug af ikke-observerbare input. Desuden skal virksomhederne altid, hvor muligt, anvende noterede priser i et aktivt marked uden justering (dvs. en niveau 1 måling).

ESMA understreger behovet for, at der medtages en beskrivelse af anvendte værdiansættelsesmetoder og inputs (fx kvantitative oplysninger om væsentlige, ikke-observerbare input) til at bestemme dags-

værdien, især når der er tale om dagsværdimåling i niveau 2 eller 3. ESMA minder også om, at selv om dagsværdiurderingerne udarbejdes af eksterne eksperter ved brug af markedsdata, så skal virksomhederne huske at vurdere omfanget af anvendelsen af observerbare input for at afgøre, om dagsværdien er niveau 2 eller niveau 3 (fx dagsværdiansættelse af investeringsejendomme).

Endelig skal virksomhederne huske at oplyse, hvis anvendelsen af ikke-finansielle aktiver adskiller sig fra den bedste anvendelse (*highest and best use*) og i givet fald medtage en forklaring herpå. Virksomhederne opfordres i den forbindelse til at oplyse om deres vurdering af den højeste og bedste anvendelse af aktiverne.

ESMA's prioriteringer fra tidligere år

I 2014 henledte ESMA bl.a. opmærksomheden på kravet om oplysninger vedr. væsentlige vurderinger og forudsætninger i forbindelse med afgørelse af, om der forelå kontrol/fælles kontrol over en virksomhed. ESMA gør opmærksom på, at hvor det er væsentligt, vil de nationale tilsyn også have fokus på anvendelsen af den såkaldte "konsolideringspakke" (IFRS 10-12).

Nye IFRS krav

ESMA gør virksomhederne opmærksom på den påvirkning, som nye standarder vil have på regnskabet, især IFRS 9, Finansielle instrumenter og IFRS 15, Indtægter fra kontrakter med kunder. Begge standarder træder i kraft 1. januar i 2018 og er p.t. ikke godkendt til brug i EU.

Da de nye krav for de fleste virksomheder vil medføre en væsentlig ændring i forhold til de gældende standarder, må det forventes, at indregning, måling og præsentation af aktiver, forpligtelser, indtægter, omkostninger og pengestrømme vil blive påvirket. Derfor tilskynder ESMA virksomhederne til at forberede sig på overgangen til disse nye standarder i god tid, blandt andet for at sikre, at virksomhedernes rapporteringsprocedurer og systemer er tilpasset og klar, når de nye krav træder i kraft.

IAS 8:30-31 kræver oplysning, som muliggør en vurdering af nye standarders betydning på regnskabet ved implementering, når dette kan opgøres pålideligt. Kravet gælder uanset om standarden er godkendt til brug i EU. ESMA opfordrer derfor virksomhederne til, i deres 2015 regnskaber, at oplyse om status på arbejdet med implementering af de nye standarder og de vigtigste påvirkninger, der forventes, fx oplysninger om, hvor anvendt regnskabspraksis vil ændres. Hvis relevant, bør virksomhederne også oplyse, hvis de beslutter sig for at anvende standarderne før tid.